

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการศึกษาโดยสรุป

วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้เกี่ยวกับกฎหมายการบัญชีในประเทศไทย คือ การสรุปข้อบกพร่องของกฎหมายการบัญชีรวมทั้งศึกษาแนวทางแก้ไข ปรับปรุงและเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อจะบังคับให้ผู้มีหน้าที่ทำบัญชีตามกฎหมายจัดทำบัญชีอย่างมีหลักเกณฑ์และมาตรฐานที่เป็นแบบเดียวกันสำหรับธุรกิจประเภทเดียวกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับธุรกิจที่ไต่ทราบนฐานะการเงินและผลการดำเนินงานที่ถูกต้องเพื่อนำข้อมูลในงบการเงินไปตัดสินใจวางแผนและควบคุมการดำเนินงานธุรกิจได้ถูกต้อง และยังเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียกับธุรกิจ คือ ผู้ถือหุ้นและเจ้าหนี้ ที่จะได้ใช้ข้อมูลในงบการเงินที่ถูกต้องไปตัดสินใจลงทุนหรือให้กู้ยืมเงินซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตด้วย นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์และสะดวกกับรัฐที่จะใช้งบการเงินนั้นเป็นหลักฐานในการคำนวณภาษีเงินได้เพื่อจัดเก็บภาษีอากรอย่างเป็นธรรม เพราะจัดเก็บได้ตามความสามารถของผู้มีเงินได้

วิธีการดำเนินการศึกษา แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนแรกเป็นการศึกษามติบัญญัติของกฎหมายการบัญชี โดยเปรียบเทียบกฎหมายการบัญชีของต่างประเทศ คือ อังกฤษ สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น กับกฎหมายการบัญชีของประเทศไทย นอกจากนี้ยังได้ศึกษาข้อบกพร่องของกฎหมายเหล่านี้จากวารสารและตำรา รวมทั้งปัญหาเกี่ยวกับการทำบัญชีและการสอบบัญชีที่ได้จากประสบการณ์ของผู้เขียนในค่านวิชาดีสอบบัญชี ส่วนที่สองเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการควบคุมให้ธุรกิจทำบัญชีตามกฎหมายของรัฐซึ่งได้จากการสอบถามถึงขอบเขตและวิธีปฏิบัติในการควบคุมให้ธุรกิจทำบัญชีตามข้อกำหนดในกฎหมายของกองควบคุมบัญชีธุรกิจ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์

สรุปผลการศึกษา

ปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติเกี่ยวกับบัญชี ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้ใช้งบการเงินไม่มีความเชื่อถือในงบการเงินที่ธุรกิจทำขึ้นมา สรุปโดยย่อได้ดังนี้

1. ปัญหาที่เกิดจากการทำบัญชีโดยใช้เอกสารประกอบการลงบัญชีเท็จหรือไม่น่าเชื่อถือ

2. ปัญหาจากการไม่กำหนดหลักการบัญชีที่จำเป็นไว้ในกฎหมาย ทำให้ธุรกิจไม่มีหลักเกณฑ์ที่ถูกต้องและแน่นอนเป็นบรรทัดฐานในการทำบัญชี

3. ปัญหาการกำหนดมาตรฐานงบการเงิน ซึ่งมีเฉพาะรายการ ย่อของงบดุลและบัญชีกำไรขาดทุน ทำให้ขาดรายละเอียดของข้อมูลหรือการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอในงบการเงินที่เป็นประโยชน์กับผู้ใช้งบการเงิน และไม่ทำให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจผิดในสาระสำคัญของงบการเงินได้

4. ปัญหาการไม่กำหนดคุณสมบัติของผู้ทำบัญชีสำหรับตำแหน่งงานที่สำคัญในวิชาชีพบัญชี เช่น ผู้จัดการด้านบัญชี หรือสมุหบัญชี ทำให้ไม่สามารถรวมตัวในกลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพเดียวกันให้มีมาตรฐานเป็นที่เชื่อถือของผู้ใช้งบการเงินได้

5. ปัญหาเนื่องจากไม่มีกฎหมายควบคุมสำนักงานที่รับทำบัญชี เป็นเหตุให้สำนักงานเหล่านี้รับทำบัญชีไม่สอดคล้องกับความจริง เพื่อช่วยให้ธุรกิจหลีกเลี่ยงภาษีอากร

ปัญหาที่เกิดจากการควบคุมให้ธุรกิจทำบัญชีตามกฎหมายไม่รัดกุมนั้น ส่วนหนึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวเนื่องกับปัญหาในการปฏิบัติเกี่ยวกับบัญชีดังกล่าวข้างต้น อีกส่วนหนึ่งเป็นปัญหาที่เกิดจากความไม่เหมาะสมของหน่วยงานของรัฐที่ควบคุมการทำบัญชีของธุรกิจ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาที่เกิดจากขนาดหน่วยงานและจำนวนเจ้าหน้าที่ใช้ในการควบคุมการทำบัญชีของธุรกิจยังไม่เพียงพอที่จะตรวจสอบการทำบัญชีของธุรกิจได้ครบถ้วนและถูกต้องตามกฎหมาย

2. ปัญหาเรื่อง วิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมผู้ทำบัญชียังไม่เหมาะสม และ

การตรวจสอบความถูกต้องเกี่ยวกับการทำบัญชีตามกฎหมายของธุรกิจยังทำได้เป็นจำนวนน้อย นอกจากนี้ยังไม่สามารถจะควบคุมผู้สอบบัญชีใหม่ปฏิบัติตามมารยาทและมาตรฐานการสอบบัญชีให้ได้ดี

3. ปัญหาเรื่องบทกำหนดลงโทษและวิธีการลงโทษที่ไม่เหมาะสมเนื่องจากบทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนกฎหมายยังไม่มากพอ และวิธีการลงโทษที่ล่าช้าทำให้ผู้ฝ่าฝืนกฎหมายไม่เกิดความเกรงกลัว

4. ปัญหาการประสานงานกับกรมสรรพากร เพื่อที่จะลดความแตกต่างของข้อกำหนดในหลักการบัญชีใหม่ของเพื่อเป็นประโยชน์ และสะดวกกับธุรกิจที่มีหน้าที่ทำบัญชี และเนื่องจากปัจจุบันเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรมีมากกว่ากองควบคุมบัญชีธุรกิจ กรมสรรพากรจึงมีผลงานการตรวจสอบบัญชีมากกว่า แต่การขาดการประสานงานที่ดี ทำให้กองควบคุมบัญชีธุรกิจ พลาดโอกาสที่จะนำผู้ฝ่าฝืนกฎหมายการบัญชีมาลงโทษให้เป็นตัวอย่างกับธุรกิจอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้น และบังคับให้ผู้มีหน้าที่ทำบัญชีตามกฎหมายจัดทำบัญชีและงบการเงินที่เชื่อถือได้ และมีหลักเกณฑ์เป็นมาตรฐานเดียวกัน จึงจำเป็นต้องมีมาตรการทางกฎหมายเพิ่มเติมจากข้อกำหนดในปัจจุบันดังนี้

1. ข้อกำหนดเกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของหน่วยงานที่ควบคุมการทำบัญชี

✓ กฎหมายต้องให้อำนาจคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชีให้ทำหน้าที่ควบคุมการทำบัญชีของธุรกิจเพิ่มเติมด้วย เพราะวิชาการบัญชีและสอบบัญชีมีความสัมพันธ์กันในด้านที่จะเสนอและรับรองงบการเงินที่ถูกต้องตามหลักการบัญชีที่ยอมรับกันทั่วไป และได้ใช้หลักการบัญชีนี้อย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นคณะกรรมการชุดนี้จึงควรกำหนดให้มีหน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่เกี่ยวข้องกับหลักการบัญชีและการสอบบัญชี เพื่อที่จะได้ควบคุมวิชาชีพการบัญชีให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ ด้วยเหตุผลดังกล่าว

ข้างต้นหน่วยงานภายใต้คณะกรรมการชุดนี้จึงควรขยายให้ใหญ่ขึ้นและแบ่งเป็นหน่วยงาน ภายใต้บังคับบัญชีฯ 2 หน่วยงานใหญ่คือ หน่วยงานที่มีหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติ เกี่ยวกับการทำบัญชีและการสอบบัญชี และหน่วยงานที่ควบคุมการทำบัญชีและการสอบบัญชี แต่ละหน่วยงานมีหน้าที่ดังนี้

ก. หน่วยงานที่มีหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการทำบัญชีและการสอบบัญชี

ในด้านการทำบัญชีให้มีหน้าที่ขึ้นต่อกันดังนี้

(1) กำหนดให้ธุรกิจที่มีหน้าที่ทำบัญชีต้องทำบัญชีตามหลักการบัญชีที่กำหนด ขึ้นเป็นขั้นต่ำให้เหมาะสมกับธุรกิจประเภทต่าง ๆ นอกจากข้อกำหนดขั้นต่ำนี้แล้ว ก็อาจออก ประกาศทางบัญชีซึ่งมีผลบังคับตามกฎหมายเพื่อพิจารณาหลักการบัญชีและวิธีการบัญชีที่มีปัญหา ในด้านปฏิบัติงาน และเพื่อปรับปรุงข้อกำหนดทางการบัญชีให้เหมาะสมกับวิวัฒนาการทาง การบัญชี ซึ่งข้อกำหนดเหล่านี้อาจได้จากสมาคมวิชาชีพบัญชีที่กำหนดไว้เป็นบรรทัดฐานสำหรับ สมาชิก

(2) กำหนดให้ธุรกิจมีหน้าที่จัดทำงบการเงินตามแบบมาตรฐานที่กำหนด ขึ้น โดยมีการกำหนดหมวดหมู่และแยกประเภทรายการที่แสดงงบการเงินละเอียดเพียงพอ ที่ผู้ใช้งบการเงินจะนำข้อมูลทางการเงินไปใช้ได้โดยสะดวกและเป็นประโยชน์มากที่สุดและ กำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินอย่างเพียงพอที่จะไม่ทำให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจผิดในสาระสำคัญของงบการเงิน ซึ่งในระยะแรกอาจจะมีลักษณะเช่นเดียวกับกฎหมาย การบัญชีในประเทศญี่ปุ่น โดยกำหนดเป็นหลักการบัญชีธุรกิจและกฎของการทำงบการเงิน ดังที่แสดงไว้ในบทที่ 2 หน้า 83 - 104 เพื่อให้ผู้ทำบัญชีที่ไม่มีคุณสมบัติเกิดความเคยชินกับ หลักการบัญชีที่ดี และในระยะเวลาต่อไปเมื่อนักบัญชีมีมาตรฐานแล้ว จึงจะเปิดโอกาสให้มีการ เลือกใช้หลักการบัญชีที่เหมาะสมเองได้

(3) กำหนดหลักการที่จำเป็นสำหรับเอกสารประกอบการลงบัญชีเพื่อความ เป็นระเบียบของเอกสารที่ใช้เป็นหลักฐานในการลงบัญชีและทำให้เอกสารน่าเชื่อถือ

เกี่ยวกับข้อความที่จำเป็นต้องมีในใบเสร็จรับเงินและใบส่งของ คือ กำหนดในเอกสารที่ใช้ภายในกิจการ เช่น เอกสารที่ใช้ประกอบการรายการปรับปรุงบัญชี ใบเบิกวัตถุดิบเพื่อใช้ผลิตสินค้า ใบรับของ เป็นต้น ต้องมีข้อความขั้นต่ำเพื่อให้สะดวกในการตรวจสอบความถูกต้องของการบันทึกรายการบัญชี เช่น กำหนดให้มีการแสดงเหตุผลและหลักฐานที่ใช้อ้างอิงในการปรับปรุงแก้ไขบัญชีหรือข้อความที่จำเป็นสำหรับการบันทึกรายการบัญชี เพื่อให้เข้าใจรายการบัญชีนั่นอย่างชัดเจน การอนุมัติตามระเบียบบริษัท การให้เรียงลำดับเลขที่เอกสารล่วงหน้า วันเดือนปี จำนวนเงิน เป็นต้น

(4) กำหนดมาตรการที่จำเป็นในการควบคุมสำนักงานรับทำบัญชี เช่น กำหนดให้ผู้รับทำบัญชีต้องจดทะเบียนเป็นสำนักงานทุกแห่ง กำหนดคุณสมบัติของสำนักงานรับทำบัญชีให้ต้องมีผู้ควบคุมการทำบัญชีตามคุณวุฒิที่เหมาะสม มีมรรยาทและมาตรฐานการทำบัญชีที่ดี กำหนดวิธีกำเนินงานของสำนักงานรับทำบัญชีว่าควรออกปฏิบัติงานในที่ทำงานของลูกค้า (ตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 285 มีให้นำเอกสารประกอบการลงบัญชีและสมุดบัญชีออกจากสถานที่ประกอบธุรกิจ นอกจากได้รับอนุมัติจากสภารัตริย์ใหญ่บัญชี) หรือให้นำหลักฐานมาทำบัญชีที่สำนักงานได้โดยมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับขนาดของธุรกิจและระยะเวลาในการทำบัญชีให้ลูกค้าที่แน่นอน กำหนดไม่ให้สำนักงานรับทำบัญชีจัดหาผู้สอบบัญชีให้ลูกค้า เป็นต้น

ในด้านเกี่ยวกับการสอบบัญชี กำหนดให้มีหน้าที่ขั้นต่ำดังนี้

(1) นอกจากข้อกำหนดคุณวุฒิและวิธีการขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ข้อกำหนดมรรยาทของผู้สอบบัญชี และมาตรฐานการสอบบัญชีที่มีบัญญัติเป็นหลักการใหญ่ในพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี 2505 แล้ว ให้มีประกาศที่ระบุข้อกำหนดเกี่ยวกับมรรยาทของผู้สอบบัญชีและมาตรฐานการสอบบัญชีที่ละเอียดและชัดเจนมากกว่าเดิม เพื่อเป็นแนวปฏิบัติให้ผู้สอบบัญชีเข้าใจได้ชัดเจนไม่คลุมเครือ กล่าวคือ ข้อกำหนดขั้นต่ำมีเพียงไรจึงถือได้ว่าได้ทำตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่ยอมรับทั่วไปแล้ว เช่น ความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี ในกรณีอย่างไรบ้างถือว่าผู้สอบบัญชีไม่มีอิสระในการตรวจสอบ เกี่ยวกับความเที่ยงพอของหลักฐานการสอบบัญชีต้องรวบรวมหลักฐานในการตรวจสอบอย่างไร

บัญชี ในกรณีอย่างใดบ้างถือว่าผู้สอบบัญชีไม่มีอิสระในการตรวจสอบ ในลักษณะเช่นไรบ้าง
จึงจะถือว่าผู้สอบบัญชีไม่มีความระมัดระวังอย่างเพียงพอ

(2) ส่งเสริมให้มีโครงการฝึกอบรมผู้สอบบัญชีให้มีความรู้ความสามารถ
ในการตรวจสอบบัญชีที่ทันกับความเจริญของเทคนิคใหม่ที่น่าสนใจในการทำบัญชี มีความรู้ด้าน
ภาษีอากร ด้านการค้าเป็นธุรกิจประเภทต่าง ๆ เป็นอย่างดี เป็นต้น

ข. หน่วยงานที่ควบคุมการทำบัญชีและการสอบบัญชี

การควบคุมการทำบัญชีโดยผู้สอบบัญชีให้เป็นประโยชน์ในด้านการตรวจ
สอบธุรกิจที่ทำบัญชียังไม่ถูกต้อง จะเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ควบคุมการทำบัญชีได้เป็น
อย่างมากในกรณีที่สามารถควบคุมผู้สอบบัญชีให้มีมาตรฐานเป็นที่เชื่อถือได้แล้ว

หน้าที่ของหน่วยงานที่ควบคุมการทำบัญชีขึ้นคำมีดังนี้

(1) ให้ความปรึกษาพิจารณาตัดสินข้อเท็จจริง เพื่อหาข้อยุติเมื่อธุรกิจมี
ปัญหาเกี่ยวกับจัดทำบัญชีและงบการเงินที่ต่างไปจากข้อกำหนดที่วางไว้ เช่น ปัญหาการ
เปิดเผยข้อมูลไม่เพียงพอทำให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญของงบการเงิน ปัญหา
เมื่อผู้ทำบัญชีมีความเห็นในเรื่องหลักการบัญชีและวิธีการบัญชีสำหรับรายการที่แสดงใน
งบการเงินต่างจากที่ได้กำหนดไว้แล้วหรือยังมีได้กำหนด เช่น การคำนวณต้นทุนของสิน
ทรัพย์ไม่มีตัวตน วิธีการคำนวณค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ การที่ราคาสินทรัพย์ การทำงานการ
เงินรวมและอื่น ๆ

(2) ตรวจสอบความถูกต้องในการทำบัญชีและงบการเงินของธุรกิจโดย
การสุ่มตัวอย่างเลือกธุรกิจจำนวนหนึ่งมาทำการตรวจสอบตามประเภทของธุรกิจ หรือตาม
ย่านการค้า โดยอาศัยความเห็นของผู้สอบบัญชีที่แสดงว่างบการเงินนั้นมีปัญหาเกี่ยวกับหลัก
การบัญชีหรือไม่สามารถตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีได้เป็นหลักในการเลือกธุรกิจ
มาตรวจสอบด้วย

(3) ตรวจสอบสำนักงานรับทำบัญชีว่าปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมาย
หรือไม่

หน้าที่ของหน่วยงานที่ควบคุมการสอบบัญชีชั้นต่ำ มีดังนี้

(1) ควบคุมผู้สอบบัญชีรับอนุญาตว่าได้ทำตามข้อกำหนดของกฎหมายในเรื่องมาตรฐานการสอบบัญชี มรรยาทการสอบบัญชี เพื่อขจัดผู้สอบบัญชีที่ไม่มีความรับผิดชอบในวิชาชีพ โดยการรับรองงบการเงินที่ไม่ได้ตรวจสอบหรืองบการเงินเท็จ วิธีการตรวจสอบต้องตรวจจากหลักฐานของผู้สอบบัญชีและให้ตรวจผลงานของผู้สอบบัญชีทุกคนที่รับรองงบการเงิน

(2) ให้คำปรึกษาและพิจารณาตัดสินปัญหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการสอบบัญชี เช่น รายงานการสอบบัญชีที่ผู้สอบบัญชีออกความเห็นโดยมีเงื่อนไข เงื่อนไขที่แถลงไว้ให้เหตุผลชัดเจนหรือไม่ การตรวจสอบบัญชีสำหรับรายการที่แสดงในงบการเงิน ผู้สอบบัญชีได้ตรวจสอบเพียงพอแล้วหรือไม่ เป็นต้น เมื่อตัดสินปัญหาแล้วให้ประกาศเป็นแนวทางการปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวต่อไป

2. บทกำหนดโทษ

บทกำหนดโทษของผู้ฝ่าฝืนควรจะได้มีการพิจารณาในเรื่องโทษปรับและโทษจำคุกให้เหมาะสมกับความผิด เพื่อที่จะทำให้ผู้ฝ่าฝืนกฎหมายต้องคำนึงถึงโทษที่จะได้รับ โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

(1) กำหนดให้ผู้รับผิดชอบในการทำบัญชีตามกฎหมายต้องร่วมรับผิดชอบเท่ากับนิติบุคคลทุกกรณี เมื่อนิติบุคคลนั้นมีความผิดไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในการทำบัญชี เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่า ตนมิได้มีส่วนในการกระทำผิดของนิติบุคคล

(2) บทกำหนดโทษจำคุกที่กำหนดในประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 285 นั้นเหมาะสมแล้ว แต่โทษปรับเป็นจำนวนเงินเมื่อเทียบกับความผิดและค่าของเงินในปัจจุบันแล้ว โทษปรับนั้นยังไม่เหมาะสมที่จะทำให้ผู้ฝ่าฝืนกฎหมายเกรงกลัว

(3) บทกำหนดโทษความผิดแต่ละบทจะต้องมีข้อพิจารณาตัดสินอย่างชัดเจน และความผิดนั้นไม่อาจหลีกเลี่ยงให้เบาได้ เช่น ในกรณีที่มิได้ทำบัญชี หรือทำบัญชีเท็จไว้ เมื่อถูกเจ้าหน้าที่ของกรมทะเบียนการค้าเรียกบัญชีมาตรวจสอบก็จะแจ้งว่าบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีสูญหาย ซึ่งบทกำหนดโทษของการแจ้งสูญหายล่าช้ามากกว่าการทำบัญชี

เท็จ หรือไม่ไต่ทำบัญชี จึงควรมีบทกำหนดโทษของการแจ้งสูญหายล่าช้าหนักเท่ากับการไม่ทำบัญชีหรือไม่ทำบัญชีเท็จ ถ้าผู้มีหน้าที่ทำบัญชีไม่สามารถพิสูจน์ให้เห็นที่พอใจกับเจ้าหน้าที่ว่ามีการสูญหายจริง และไม่แจ้งการสูญหายตามวิธีการและภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้

(4) กำหนดให้คณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชีมีหน้าที่เปรียบเทียบโทษปรับสำหรับผู้ฝ่าฝืนกฎหมายใด เพื่อให้การลงโทษไม่ล่าช้า แต่ไม่มีสิทธิในการตัดสินโทษจำคุก และเมื่อใดที่พิจารณาปรับเปรียบเทียบแล้ว ผู้ทำบัญชีไม่ยินยอมก็ให้มีสิทธินำคดีขึ้นสู่ศาลเพื่อตัดสินตามขบวนการยุติธรรมได้

3. นอกจากข้อกำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติทางการบัญชีขึ้นทำสำหรับนิติบุคคลทั่วไปแล้ว ควรมีข้อกำหนดพิเศษสำหรับบริษัทมหาชน เพราะบริษัทมหาชนมีหุ้นซื้อขายกันในตลาดหลักทรัพย์ ความต้องการในการพิจารณาข้อมูลในงบการเงินที่ทันเหตุการณ์ และเชื่อถือได้มีความจำเป็นมาก ดังนั้นจึงควรมีข้อกำหนดเพิ่มเติมคือ กำหนดให้บริษัทมหาชนต้องเสนองบการเงินมากกว่า 1 ครั้งต่อปี เช่น ให้เสนองบการเงินในรอบ 3 เดือน กำหนดให้ผู้สอบบัญชีต้องเป็นสำนักงานที่คณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชีให้ความเห็นชอบว่ามีมาตรฐานที่เชื่อถือได้ การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินต้องมากกว่าที่กำหนดเป็นหลักการทั่วไป เช่น อาจให้ทำรายละเอียดแนบงบการเงินด้วย กำหนดให้มีการแสดงข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องกับงบการเงิน แต่เป็นประโยชน์กับผู้ใช้งบการเงิน เช่น นโยบายหลักของธุรกิจ ชื่อประธานกรรมการและกรรมการ และผลประโยชน์ที่กรรมการได้รับ แนวโน้มของตลาดการค้า เป็นต้น

นอกจากมาตรการทางกฎหมายเพิ่มเติมดังที่กล่าวแล้ว ข้อที่ควรคำนึงประการหนึ่งคือ วิธีการควบคุมการทำบัญชีให้เป็นไปตามกฎหมาย ต้องปฏิบัติอย่างเที่ยงธรรมและกวัดข้นต่อผู้ฝ่าฝืนกฎหมายอย่างเคร่งครัด ซึ่งการควบคุมผู้ทำบัญชีที่ไต่ผลดี ก็คือการควบคุมให้ผู้สอบบัญชีปฏิบัติงานตามมาตรฐานการสอบบัญชี เพราะเมื่อกำหนดให้ผู้มีหน้าที่ทำบัญชีต้องทำบัญชีตามหลักการทำบัญชีที่กำหนดไว้แล้ว ผู้สอบบัญชีก็จะมีส่วนกระตุ้นให้ผู้ทำบัญชีปฏิบัติตามข้อกำหนด เพราะถ้าฝ่าฝืนข้อกำหนดเมื่อผู้สอบบัญชีรายงานตามข้อเท็จจริงแล้ว ผู้ทำ

บัญชีก็จะได้รับโทษตามกฎหมาย เป็นเหตุให้ผู้ทำบัญชีต้องหางบการเงินที่ถูกต้องซึ่งก็เป็นผลดีสำหรับผู้ใช้งบการเงินทุกฝ่าย

อนึ่ง กรมสรรพากรเป็นผู้มีหน้าที่จัดเก็บภาษีอากรมีข้อกำหนดในการคำนวณภาษีเงินได้ต่างจากหลักการบัญชีที่ยอมรับทั่วไปบางประการ คณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชีควรจะมีการติดต่อประสานงานกับกรมสรรพากรในเรื่องการกำหนดหลักการบัญชีซึ่งเป็นที่ยอมรับทั้งสองฝ่ายเพื่อเป็นประโยชน์กับผู้ทำบัญชีด้วย และควรจะได้มีการติดต่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ทำบัญชีไม่ถูกต้องเมื่อฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดพบ เพื่อเป็นประโยชน์ทั้งสองฝ่ายที่จะได้ผู้ทำผิดข้อกำหนดมาลงโทษได้มากขึ้น และทำให้ผู้ฝ่าฝืนกฎหมายไม่กล้าทำความผิดอีก เพราะมีโทษเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้พื้นฐานทางธุรกิจในระยะนี้ไม่เอื้ออำนวยให้ธุรกิจเห็นความสำคัญของบัญชีเนื่องจากธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กส่วนใหญ่ไม่ยอมรับแนวความคิดที่จะนำหลักการบัญชีมาใช้ในการบริหารธุรกิจ ดังนั้นจึงควรมีการตรากฎหมายมหาชนเพื่อส่งเสริมให้ธุรกิจเหล่านี้เป็นธุรกิจในรูปแบบวิสาหกิจ ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะเสนองบการเงินที่จัดทำจากหลักการบัญชีที่ดี ซึ่งจะเป็นผลให้ยกระดับการทำบัญชีให้มีมาตรฐานขึ้นได้